

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Alida Rašovská

**MODEL UČEBNÍHO TEXTU PRO ODBORNÝ VÝCVIK
OBORU KADEŘNÍK**

Olomouc 2017

doc. PaedDr. Marcela Musilová Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně jen s pomocí zde uvedených zdrojů a literatury.

V Olomouci dne 21. dubna 2017

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce doc. PaedDr. Marcele Musilové Ph.D., za odborné vedení, spolupráci, trpělivost a velmi cenné rady, které mi poskytovala v průběhu vypracování mé bakalářské práce. Dále chci poděkovat své rodině a přátelům za jejich podporu při studiu.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Alida Rašovská
Katedra:	Pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	doc. PaedDr. Marcela Musilová Ph.D.
Rok obhajoby:	2017

Název práce:	Model učebního textu pro odborný výcvik oboru kadeřník
Název v angličtině:	Model of instructional text for special training of hairdressers
Anotace práce:	<p>Bakalářská práce je zaměřena na vytvoření učebního textu pro odborný výcvik oboru kadeřník, který je určen k výuce na středních odborných školách.</p> <p>Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.</p> <p>Teoretická část se podrobně zabývá možnostmi vzdělávání v daném oboru.</p> <p>Dále se tato část práce věnuje společenskému významu oboru, klasifikací, významu funkcí učebnic a anotacemi jednotlivých odborných předmětů.</p> <p>Praktická část představuje model vybraného učebního textu pro odborný výcvik oboru kadeřník. Učební text popisuje jednotlivé způsoby vodové ondulace.</p>
Klíčová slova:	Učebnice, střední odborná škola, odborný výcvik, žák, kadeřník
Anotace v angličtině:	<p>The major objective of this thesis is to create a textbook for vocational training of field education hairdresser. The textbook is designed to be used for learning in secondary vocational schools. The work is divided into theoretical and practical part. The theoretical part examines</p>

	<p>the possibilities of education in the field of hairdressing. Furthermore, the theoretical part of the thesis deals with the social significance of the field, classification, purpose of functions of books and deals with annotations of individual vocational subjects. The practical part demonstrates a model of the selected textbook for vocational training field hairdresser. The textbook describes all the different ways to do the water-wave.</p>
<p>Klíčová slova v angličtině:</p>	<p>Textbooks, secondary vocational school, vocational training, student, hairdressers.</p>
<p>Přílohy vázané v práci:</p>	<p>0</p>
<p>Rozsah práce:</p>	<p>62 stran</p>
<p>Jazyk práce:</p>	<p>český jazyk</p>

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 OBECNÉ MOŽNOSTI STUDIA DANÉHO OBORU.....	11
1.1 STÁTNÍ ŠKOLY.....	12
1.2 SOUKROMÉ ŠKOLY	13
1.3 REKVALIFIKAČNÍ KURZY	13
2 HISTORIE ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	15
2.1 SPOLEČENSKY VÝZNAM OBORU	16
3 UČEBNICE.....	18
3.1 VÝZNAM UČEBNIC	18
3.2 KLASIFIKACE UČEBNIC.....	19
3.3 FUNKCE UČEBNIC	20
3.4 VYUŽÍVÁNÍ UČEBNIC V ODBORNÉM VÝCVIKU	21
4 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM A JEHO VÝZNAM.....	22
4.1 CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	22
4.2 ANOTACE PŘEDMĚTŮ A ŠVP KONKRÉTNÍ ŠKOLY	24
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
ÚVOD	29
5 POVOLÁNÍ KADEŘNICE.....	31
5.1 VYMEZENÍ PROFESE	31
5.2 PROFESNÍ POŽADAVKY A PŘEDPOKLADY.....	32
5.3 OBLAST ZAMĚŘENÍ KADEŘNIC	32
6 DODRŽOVÁNÍ BEZPEČNOSTNÍCH A HYGIENICKÝCH PŘEDPISŮ	35
6.1 OBECNÉ POŽADAVKY NA DODRŽOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A HYGIENY	35
6.2 OCHRANA ZDRAVÍ KADEŘNICE	36
6.3 OBECNÉ POŽADAVKY NA PROVOZOVNU	37
6.4 PÉČE O NÁSTROJE A POMŮCKY	37
7 VODOVÁ ONDULACE JEJÍ PODSTATA A DRUHY	39
7.1 PODSTATA VODOVÉ ONDULACE	39
7.2 POMŮCKY A PROSTŘEDKY K VODOVÉ ONDULACI A OCHRANNÉ PRÁDLO	40
7.3 DRUHY VODOVÉ ONDULACE	41
8 ZÁKLADNÍ NATÁČENÍ VLASŮ NA VODOVOU ONDULACI A PŘÍPRAVNÉ PRÁCE	42
8.1 PŘÍPRAVNÉ PRÁCE PŘED NATÁČENÍM VLASŮ.....	42
8.2 POSTUP PRÁCE PŘI NATÁČENÍ NA NATÁČKY	43
8.3 ZÁKLADNÍ NATÁČENÍ A NATÁČENÍ DO TVARU ÚČESU	43
9 KROUŽKOVÁNÍ VLASŮ PŘES PRSTY.....	45
10 KLADENÁ VLNA	48
11 VLNY TVOŘENÉ VYSOUŠECÍM HŘEBENEM	51
12 TECHNIKY FOUKANÉ ONDULACE	52

13 KONEČNÁ ÚPRAVA A FIXACE VLASŮ.....	56
ZÁVĚR	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	61
SEZNAM OBRÁZKŮ	62

ÚVOD

Téma bakalářské práce je „*Model učebního textu pro odborný výcvik oboru kadeřník.*“

Již během mé odborné přípravy na povolání kadeřnice jsme byli vystaveni tomu, že jsme k výuce odborného výcviku neměli k dispozici žádný studijní materiál.

Zvláště v prvním ročníku se žák potřebuje opřít během přípravy na další učební den o nějaký materiál. S těmito nedostatky se potýkají žáci po mnoho let a ne jinak je tomu i dnes.

Mít k dispozici učebnici a ucelenější informace, v kterých si může žák učivo a postupy, které jim byly prezentovány a předvedeny během výuky zopakovat. Učebnice může žákům i pedagogům vytvořit podmínky pro předložení učiva a dokáže lépe navodit připravenost k učení.

Proto jsem se rozhodla, že se v práci zaměřím na zaplnění prázdného místa a vytvořím potřebné studijní podklady pro odborný výcvik učebního oboru kadeřník

Záměrem je vytvořit určitý tematický celek tak, aby vytvořil ucelený studijní materiál, který žákům umožní získat napřed potřebnou informaci, jaký cíl bude splněn po absolvování určité kapitoly. Nechci ani opomenout vstupní motivaci, která by měla zvýšit zájem o příslušný text. Zaměřím se i na časový rozsah, který bude potřeba k splnění každé kapitoly a také způsob ověření zvládnutí učiva.

Při zpracování konkrétních informací se pokusím vycházet nejen ze svých pracovních zkušeností, ale i s ohledem na věkovou kategorii, která se týká vývojového období adolescence. V neposlední řadě je záměrem vycházet z nejnovějších odborných poznatků.

Jako každý obor i tato oblast prochází neustálým vývojem.

Je to dáno zejména zdokonalováním složení materiálu, novými technologickými postupy, který používají odborníci. Požadavky na profesionalitu práce v oboru se neustále zvyšují, proto je nutné klást vysoké nároky na přípravu budoucích odborníků.

Z toho důvodu je potřeba být stále připraven k dalšímu a nikdy nekončícímu procesu vzdělávání.

Cílem teoretické části bakalářské práce je popsat možnosti studia oboru kadeřník. V teoretické části se budu zabývat významem a funkcí využití učebnic ve výuce a také

vymezením anotací odborných předmětů pro obor kadeřník a popisem konkrétního Školního vzdělávacího programu (ŠVP).

Cílem praktické části práce je vytvoření učebního textu vybraného tematického celku zaměřeného na vodovou ondulaci pro odborný výcvik učebního oboru kadeřník. V souladu s cílem je učební text rozpracován do dílčích kapitol.

Při odborném vzdělávání v oboru, který je značně ovlivněn módními trendy, je nutné pracovat kromě učebnic s odbornými publikacemi, časopisy a dalšími zdroji, které poskytnou nejnovější informace o vývoji oboru.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OBECNÉ MOŽNOSTI STUDIA DANÉHO OBORU

Absolventi devátých ročníků základních škol se mohou hlásit ke studiu na střední odborné škole, středním odborném učilišti se zaměřením na obor kadeřník, nebo se mohou zúčastnit rekvalifikačního kurzu, v rámci něhož získají osvědčení o odborné způsobilosti k výkonu dané činnosti.

Předpokladem přijetí žáka na střední školu je úspěšné absolvování povinné školní docházky nebo úspěšným ukončením základního vzdělání: „*Povinná školní docházka trvá devět let a odklad nemá vliv na její zákonem stanovenou délku.*“¹

V rámci České republiky nalezneme několik škol zaměřených na studium oboru kadeřník, proto se skýtá celá řada možností pro studium tohoto oboru. Ve srovnání s předchozími lety, kdy bylo těchto typů škol výrazně méně většinou v rámci jednoho kraje, se jednalo o jednu školu, která se zaměřovala na přípravu budoucích kadeřnic.

Střední odborná škola odpovídá úrovni vyšší sekundární.

Studium na každé z této školy se liší pouze v některých společenskovedních předmětech. Liší se také mírnými odchylkami v časové dotaci v jednotlivých předmětech. Stejný zůstává společný základ, který se týká zejména matematiky a českého jazyka.

Žáci v rámci studia získají nejenom odborné znalosti a dovednosti, ale i všeobecné znalosti.

Na těchto oborech se vyučuje také jednomu cizímu jazyku, který si žáci na začátku studia zvolí. V rámci výchovy a vzdělávání ve středních školách musí být zajištěno také praktické vyučování.

Probíhá v něm spojení výchovy a vzdělávání s praxí, pečlivé osvojení potřebných dovedností a získání schopností využívat vědomosti v praxi.² Výchozím předmětem je odborný výcvik, učební praxe, cvičení, odborná praxe.

¹ PRŮCHA, Jan. aj. *Pedagogický slovník*. 5. vyd. Praha: Portál, 2008. s. 172.

² GRECMANOVÁ, Helena. aj. *Obecná pedagogika* 2. 2. vyd. Olomouc: Hanex, 2003. s. 84.

Zájemci o studium daného oboru musí být také zdravotně způsobilí pro danou práci a být držiteli zdravotního průkazu. Ve výběrovém řízení žáci prokazují estetické cítění a výtvarné nadání na základě účasti na uměleckých a jiných soutěžích, které je předpokladem pro úspěšné vykonávání odborné práce.

Výběrové řízení vyhláší ředitel školy a určuje kritérium pro přijímání na jejich škole. Nejčastěji výběrové řízení zohledňuje známky z vysvědčení za poslední dva roky na základní škole a jiné další požadavky vycházející z odborných předpokladů, na které se bude žák připravovat. Ředitel školy má rozhodující slovo při přijímání žáků ke studiu.³

Na středních odborných školách probíhá výuka v denním studiu. Výuka je organizována v týdenních cyklech, kdy se střídá týden praxe a týden teoretické výuky. Teoretické předměty jsou realizované ve třídách a odborných učebnách školy. Odborný výcvik se uskutečňuje v školních kadeřnictvích nebo na odloučených pracovištích. Žáci jsou zde rozděleni do skupin smíšených ročníků nebo podle toho, který ročník navštěvují. Výhodou smíšených ročníků shledávám v tom, že jsou noví žáci hned zapojeni do provozu. Nevýhodou této organizace odborného výcviku je věkové rozpětí žáků ve skupině. Hodinové dotace v odborném výcviku v různých ročnících se liší a tím pádem je i odlišný začátek a konec výuky.

1.1 Státní školy

Střední odborné školy a střední odborné učiliště, jejichž zřizovatelem jsou krajské úřady, jsou bezplatné a absolventi nižšího sekundárního vzdělávání se mohou přihlásit ke studiu na této škole. Škola hradí náklady na provoz a rozvoj.

Škola, která přijme žáka ke studiu, odpovídá za zajištění kvalitní teoretické i praktické výuky, také za případné ubytování žáka na internátě. Žák musí plnit studijní povinnosti a řídit se školním řádem. Ukončování studia probíhá formou závěrečné zkoušky, která se skládá ze tří částí. Ústní, písemné a praktické.

Po úspěšném absolvování všech tří částí zkoušky, získává žák výuční list, který jej opravňuje vykonávat kadeřnickou činnost.

³ Národní přiřazovací zpráva České republiky [online]. 2011. s. 21.

1.2 Soukromé školy

Soukromé střední odborné školy musí získat akreditaci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ke své činnosti. Škola zajistí provoz a rozvoj školy. Žáci, respektive jejich rodiče se zavazují na začátku studia, že budou hradit dle ustanovení školy studijní náklady. V soukromých školách a církevních školách mohou být služby a vzdělávání poskytované na základě platby.⁴

Škola je odpovědná za zajištění kvalitní teoretické a praktické výuky. Žáci si musí plnit školní povinnosti a řídit se vnitřním řádem školy. Ukončení studia probíhá absolvováním závěrečné zkoušky a získáním výučního listu. „Vzdělání získané v soukromých školách a církevních školách zařazených do sítě předškolního zařízení, škol a školských zařízení, je rovnocenné vzdělání získanému v ostatních školách podle tohoto zákona.“⁵

1.3 Rekvalifikační kurzy

V rámci rekvalifikačních kurzů je možné také získat oprávnění k vykonávání pracovní činnosti oboru kadeřník. Rekvalifikační kurzy jsou také pořádány pro uchazeče o zaměstnání, kteří jsou vedeni na Úřadech práce a umožňují jim tak získat další odbornost. Probíhají v rámci programů rekvalifikačního vzdělávání. Jde o druh dalšího vzdělávání za účelem změny dosavadní kvalifikace účastníka tak, aby si zajistil nové znalosti a dovednosti a tím i možnost získat nové zaměstnání.⁶

Musí být akreditované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Pořádají je soukromé organizace a mohou spolupracovat s úřady práce. Tvoří určitý učební plán, přesný počet předepsaných vyučovacích hodin a obsahy vzdělávání vyučovacích předmětů.

Obsahují požadovanou vstupní úroveň vzdělání účastníků i popis vědomostí a dovedností, jakými budou disponovat na konci vzdělávací akce. Účastníci kurzu se zavazují, že budou navštěvovat předem předepsané vyučovací hodiny v teoretickém i praktickém vyučování.

⁴ GRECMANOVÁ, Helena. aj. *Obecná pedagogika 2*. 2.vyd. Olomouc: Hanex, 2003. s. 81.

⁵ GRECMANOVÁ, Helena. aj. *Obecná pedagogika 2*. 2.vyd. Olomouc: Hanex, 2003. s. 88.

⁶ PRŮCHA, Jan. aj. *Pedagogický slovník*. 5. vyd. Praha: Portál, 2008. s. 199.

V rámci těchto programů účastníci absolvují hodiny teorie, které tvoří předměty především Materiály a Technologii. Jsou seznámeni a proškoleni o bezpečnosti a dodržování hygieny při práci. V rámci předmětu Technologie se učí technologickým postupům. V předmětu Materiály se seznámí se složením a použitím přípravků.

V rámci odborného výcviku se učí pracovním úkonům pod odborným vedením lektorů. Po absolvování kurzu musí účastníci vzdělávání projít teoretickou i praktickou zkouškou, po jejichž absolvování získají certifikát nebo osvědčení.

U vzdělávání kvalifikačního, kterým se zabývá vzdělavatel dospělých, se používá spíše pojmu lektor než učitel. Je to odborník, který řídí a realizuje různé formy vzdělávání dospělých.⁷

Absolventi rekvalifikačního kurzu se mohou ucházet o místo v kadeřnických salonech nebo pracovat jako osoby samostatně výdělečně činné na živnostenský list.

⁷ PRŮCHA, Jan. aj. *Pedagogický slovník*. 5. vyd. Praha: Portál, 2008. s. 113.

2 HISTORIE ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

V dřívější době nahrazovaly střední školy církevní školy klášterní, katedrální a městské školy partikulární, u kterých se později užíval název gymnázium.⁸ Vyučovacím jazykem byla latina.

Později byly tyto školy nahrazeny školami, které vedli jezuité, jejichž vyučování na gymnáziích a školách piaristických probíhalo v rámci programu generála Aquavivy až do roku 1832.

Počátky učňovského školství jsou spojovány až s příchodem 18. století. Tehdejší středoškolské vzdělání vyžadovalo, aby se již desetiletí žáci specializovali, což bylo velmi kritizováno, a proto se objevovaly pokusy o sjednocení dualistického středoškolského systému.⁹ Byl to důsledek zvyšujících se požadavků na odbornou připravenost zaměstnanců. Z toho důvodu docházelo ke zkvalitňování přípravy na budoucí povolání.

Až díky tereziánské reformě a na podnět české šlechty se začaly přijímat opatření ke zlepšení stavu ve školství.

S počátkem 19. století docházelo k velkému rozvoji průmyslu, a proto se i toto vzdělávání začalo jevit jako nedostačující. Kromě tovární výroby se také zachovala řemeslná výroba, a proto s rostoucími nároky na vzdělání zaměstnanců se hledalo nové pojetí vzdělávání, které by vyhovovalo požadavkům na tovární i řemeslnou výrobu.

O vytvoření nového pojetí vzdělávání se zasloužila část pokrokové české šlechty, která dala vzniknout takzvané pokračovací škole. V roce 1883 došlo k jejímu uzákonění, a tím dochází ke vzniku učňovského školství.

Tento způsob vzdělání přetrval až do válečného období. Nároky na teoretické a všeobecné vzdělání bylo doposud nízké.

Až po roce 1945 dochází v českém školství k určitým změnám tím, že se zdokonalila soustava učebních oborů. Příprava na budoucí povolání se prodloužila na 2- 3 roky.

⁸ GRECMANOVÁ, Helena. aj. *Obecná pedagogika*. 2. 2.vyd. Olomouc: Hanex, 2003. s. 66.

⁹ GRECMANOVÁ, Helena. aj. *Obecná pedagogika*. 2. 2.vyd. Olomouc: Hanex, 2003, s. 69.

Zavedením skupinové výuky ve škole přímo souviselo se zkvalitněním podmínek pro odborné vzdělávání.

2.1 Společensky význam oboru

Stručná historie oboru

V současné době a zřejmě tomu v žádných obdobích lidské civilizace nebylo jinak, že čistota a vzhled člověka určoval jeho bohatství a postavení ve společenském žebříčku, tak i dnes kadeřnický obor hraje nezastupitelnou roli ve společnosti. Souvisí i s procesem socializace jedince. Se sociálním prostředím. Podle Průchy se *„Jedná o souhrn všech vlivů ostatních lidí a skupin, s nimiž se jedinec ve společnosti setkává a které také silně působí na průběh edukační procesu a jeho výsledky“*¹⁰

Jsem ve shodě s názorem Polívky, že *„Hlavní náplní kadeřnického oboru je péče o krásu, vzhled i zdraví člověka, tj. péče o jeho pěkný vzhled, dobře ošetřenou pleť, ruce i nohy.“*¹¹

Každý pracovník v oboru musí být v souladu s tímto významem své práce a snažit se reprezentovat tyto požadavky i na sobě.

Již ve starém Egyptě lidé ve městech navštěvovali lázně, kde si mohli zajistit péči o svůj zevnějšek. Snahami o dosažení vrcholu péče o svůj zevnějšek a pěstění krásy se vyznačovala doba helénská, kde pojem krása byl ztotožňován s tělesným zdravím a ušlechtilým krásným duchem.¹²

Současnost

Ne jinak je tomu v dnešní době, kdy nejen oblečení, ale i vlasy mohou ovlivnit celkový dojem osobnosti a pozvednout jeho přednosti. Dle výše uvedených údajů je zřejmé, jak dlouhou a důležitou úlohu hraje kadeřnický obor v celé historii lidstva. Nejen celková očista těla a úprava vlasů prošla dlouhým procesem, ale i celý kadeřnický obor, počínaje složitými

¹⁰ PRŮCHA, Jan. aj. *Pedagogický slovník*. 5.vyd. Praha: Portál 2008. s. 218.

¹¹ POLÍVKA, Ladislav. aj. *Technologie 1*. 4.vyd. Praha: Informatorium, 2003. s. 11.

¹² POLÍVKA, Ladislav. aj. *Technologie 1*. 4. vyd. Praha: Informatorium, 2003. s. 11.

účesy až po dnešní upřednostnění přirozenosti a jednoduchosti. Požadavky na čistotu a hygienu se také v průběhu doby měnily a ovlivňovaly péči o vlasy.

V současné době je kladen velký důraz na zdravý a krásný vzhled vlasů. Kromě základních úkonů se od kadeřnice očekává, že se vyzná ve všech otázkách péče o vlasy a pokožku a ve výběru vhodných přípravků bude umět poradit.

Nejen ženy, ale i muži využívají často kadeřnické salony a stále častěji se objevují speciální kadeřnické salony pro muže, kde je jim zajištěna celková péče o zevnějšek.

I když každé období vyžadovalo jiné nároky na vlasy, vždy bylo zapotřebí o vlasy pečovat a upravovat je určitým způsobem.

V dřívějších dobách jej zajišťovaly takzvané lazebnice. V současnosti jsou to kadeřnice.

Kadeřnický obor má tedy dlouhou historii, v rámci něhož prošel určitým vývojem. Součástí práce kadeřnice je nejen potřebné vzdělání, ale i od pracovníků v tomto oboru vyžadují velké nasazení pro daný obor a ochotu celoživotního vzdělávání v podobě různých školení a seminářů.

Pracovníci v oboru

Na kadeřnice jsou kladeny vysoké nároky na technologické a materiálové znalosti a vědomosti, ale musí mít i potřebnou zručnost a smysl pro vkus a krásu. Jsou na ni kladeny také osobnostní požadavky jako jsou komunikativnost, takt, psychologické znalosti a celkový společenský přehled.

Nezbytným předpokladem pracovníka v oboru je také estetické cítění a vkus, jehož kvalita je ovlivněna hlavně výchovou.

„Estetická sebevýchova pak vychází z účasti jednotlivce na vědomém utváření smyslu pro krásu prostředí, ve kterém žijeme, a stává se věcí společenské praktické činnosti.“¹³

Je také příjemným zjištěním, že celá řada kadeřníků si rozšiřuje vzdělání a služby o poradenství, služeb vizážisty.

¹³ POLÍVKA, Ladislav. aj. *Technologie 1*. 4. vyd. Praha: Informatorium, 2003. s. 13.

3 UČEBNICE

3.1 Význam učebnic

Na školách jsou učebnice důležitým zdrojem informací, jak pro učitele, tak i pro žáky. Pod pojmem učebnice, kterou se chci zabývat, je ve smyslu školní učebnice.

Podle Průchy je to „*Druh knižní publikace uzpůsobené k didaktické komunikaci svým obsahem a strukturou.*“¹⁴

Učebnice hrají nezastupitelnou roli ve výuce. Jsou nedílnou součástí výuky jak na základní, tak i na střední škole. Využití učebnic žáky do velké míry závisí na představách učitele o výuce. Učebnice je nejdůležitějším zprostředkovatelem poznávání žáků.¹⁵

Učebnice je materiálně didaktický prostředek, který žákům zpřístupní informace a usnadní učení. V současné době jsou učebnice nahrazovány moderními trendy v podobě interaktivních tabulí, internetem a dalšími vymoženostmi moderní doby. Mají-li nahradit klasické učebnice, musí být dobře didakticky zpracované. Je však nutností, aby se každý žák naučil pracovat s textem a byl schopen si potřebné informace umět vyhledat a použít nejen ve škole, ale i při domácí přípravě.

Nejvíce se učebnice využívají pro primární a sekundární vzdělávání a musí odpovídat věkovým zvláštnostem žáka. Pokud bychom se zaměřili na nabídku učebnic, zjistili bychom, že existuje velká nabídka publikací a není jednoduché vybrat tu vhodnou, proto se můžeme setkat s tím, že na každé škole žáci využívají jinou učebnici v rámci stejného předmětu i ročníku.

Některé učebnice pro odborné předměty jsou již zastaralé a volají po novém a moderním vydání se všemi potřebnými novými přístupy a technologiemi. Kromě běžných učebnic jsou ve výuce využívány také časopisy, slovníky, encyklopedie, školní filmy, které doplňují potřebné informace. Všechna potřebná literatura by měla být automatickou součástí vybavení učeben i kabinetů a být přístupná všem pedagogům.

¹⁴ PRŮCHA, Jan. aj. *Pedagogický slovník*. 5.vyd. Praha: Portál, 2008. s. 258.

¹⁵ SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. 1.vyd. Praha: ISV, 1999. s. 93.

Souhlasím s názorem Obsta, že „*V současné složité ekonomické době, kdy i vydávání kvalitních alternativních učebnic je úkol nesnadný a je pouhou naivní představou usilovat nově o zakládání takového fondu zdroje informací.*“¹⁶

Nejen vhodně zvolený text, ale i ilustrace má velký význam na kvalitě a podstatných předpokladech pro její správné využití, proto je to také důležitým ukazatelem pro její výběr. Každý, kdo se někdy s takovou učebnicí setkal, ví, jak důležitou roli při učení tento aspekt měl. Správně zvolené obrázky a ilustrace mohou také ovlivnit chuť nejen k učení, ale i k celému předmětu. Každá učebnice je prioritně vytvářena, aby s ní žáci pracovali, ale také jako pracovní materiál, který slouží učitelům pro projektování výuky.

Učebnice žákům přináší podklady k učení a vymezuje rozsah tématu „*Je prostředkem vyučování a učení v knižní formě, ve kterém jsou určitá odborná témata a okruhy daného předmětu metodicky uspořádány a didakticky ztvárněny tak, že umožňuje učení.*“¹⁷

3.2 Klasifikace učebnic

Souhlasím s názorem Červenkové, že učebnice patří mezi nejvíce využívaný typ textových didaktických prostředků.¹⁸

Jsou označovány jako souhrn školních didaktických textů, které slouží k předávání informací žákům podle určitých pravidel. Každá učebnice musí vycházet z moderních a aktuálních zdrojů. Učitelé mohou čerpat i z jiných druhů školních knih. Patří k nim cvičebnice, sbírky úloh a pracovní sešity.

Učitelé využívají jiné druhy školních knih k procvičování a doplnění chybějících nebo nedostačujících zdrojů informací v učebnicích. Dalším typem učebních textů jsou pomocné

¹⁶ OBST, Otto. *Didaktika sekundárního vzdělávání*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. s. 151.

¹⁷ PRŮCHA, Jan. *Učebnice teorie a analýzy edukačního média* 1. vyd. Brno: Paido 1998. s. 13.

¹⁸ ČERVENKOVÁ, Iva. *Žák a učebnice: užívání učebnic na 2. stupni základních škol*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2010. s. 37.

školní knihy a pro názornost uvádím některé z nich. Jedná se o atlasy jazykové slovníky a tabulky. Mají napomáhat učení. Je to chápáno jako formativní a regulační proces, který je závislý na vzniku a další funkci různorodých projevů a činnosti člověka anebo všech vyšších organismů.¹⁹

Každý z těchto učebních textů je pomocný didaktický prostředek k danému předmětu.

Má vliv na motivaci žáků k učení a přispívá k lepšímu pochopení učiva a umožňuje dotvoření názornosti probíraného učiva.

Pomocné didaktické prostředky mají mimo jiné za úkol oživit výuku a také zvýšit zájem o daný předmět. Čím je výuka pestřejší a méně jednotvárná, tím více se dá žáky motivovat. Kromě těchto školních didaktických textů s výjimkou základních učebnic jsme je také sloučili s publikovanými a nepublikovanými dokumenty a jsou označovány jako textové materiály. Přestože je učebnice dobrým pomocníkem k domácí přípravě, je víceméně na učiteli, jak mnoho bude ve výuce využívána. Myslím, že je chybou, pokud je učebnice ve výuce úplně opomíjena a žáci se pak mají problém ve vyšších ročnících orientovat sami v textu, což může negativně ovlivňovat výsledky jejich studia.

3.3 Funkce učebnic

Hlavním požadavkem, který by měla každá učebnice splňovat je zprostředkování učiva žákům nebo studentům tak, aby bylo srozumitelné a vycházelo z aktuálních informací a naplňovalo učivo, které by dle Rámcových vzdělávacích programů (RVP) mělo obsahovat. Obsah učebnic musí vycházet také z požadavků na žáka na jeho věkovou zralost i jeho aktuální možnosti.

„Výstavba a struktura učebnice pak do jisté míry předurčuje, k jakému účelu slouží a které funkce plní.“²⁰

Po obsahové stránce autoři zvažují obsah textu náročnost i textovou úpravu, aby splňovala požadavky jak pro učitele, tak pro žáky.

¹⁹ KANTOROVÁ, Jana. aj. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky I*. Olomouc: Hanex 2008. s. 96.

²⁰ ČERVENKOVÁ, Iva. *Žák a učebnice: užívání učebnic na 2. stupni základních škol*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2010. s. 30.

Pro názornost existuje několik vymezení pojetí funkcí učebnic dle Horáka, Zajeva, Průchy aj., které se v základech většinou podobají, ale některé jsou více rozšířené.

Učebnice plní funkce dle různých klasifikací. Funkce učebnice vyplývá z požadavků na ni, na způsobu jejího využívání, na požadavky na její kvalitu a organizaci výuky. Z toho vyplývají důležité účely, které vytvářejí celistvý didaktický zdroj informací. Je pomocníkem pro učitele při řízení procesu učení a vyučování, také je zprostředkovatelem organizace učební činnosti žáků. Měla by současně ovlivňovat všestranný rozvoj osobnosti.

Charakter, výsledek a průběh edukačního procesu závisí také do značné míry na vzájemném vztahu mezi vychovávaným a vychovatelem.²¹

Funkce učebnic v současné době vycházejí zejména z požadavků na učební osnovy, které vycházejí ze Školních vzdělávacích programů. Podmínky plnění funkce učebnic vycházejí zejména z existence prvků, prostřednictvím kterých se tyto funkce naplňují. Bývají označovány komponenty prvků učebnic.

3.4 Využívání učebnic v odborném výcviku

V rámci teoretické části odborného výcviku se učitelé opírají o vlastní vytvořenou odbornou dokumentaci, která obsahuje informace daného tématu, kterou žákům formou výkladu předávají. V případě doplnění informací používají videozáznamy ze soutěží, odborných školení nebo využívají zdroje z odborných časopisů. V odborném výcviku nemají k dispozici zpracovanou v knižní podobě literaturu, se kterou by žáci mohli pracovat. V této oblasti si mohou školy pomoci tím, že dokoupí odbornou literaturu, která je dostupná na trhu, odebíráním odborných časopisů.

Jiný způsob získávání informací o nových trendech v oboru je zadávání samostatných prací žákům i zapojení žáků do odborných soutěží. Je to vhodné spíše pro žáky vyšších ročníků.

Odborná literatura v odborném výcviku je důležitá pro inspiraci při tvorbě společenských účesů, rozvíjení kreativity a třibení vkusu žáků.

²¹ KANTOROVÁ, Jana. aj. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky I*. Olomouc: Hanex, 2008. s. 241.

4 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM A JEHO VÝZNAM

RVP představuje Národní program vzdělávání v České republice tzv. Bílá kniha, která se zabývá předškolním, základním, vyšším odborným a jiným vzděláváním v současné době nahrazena Strategii 2020.

Vzdělávání je v RVP vymezeno prostřednictvím vzdělávacích cílů, kompetencí a výsledků vzdělávání a k nim se vztahujícího obsahu vzdělávání.²²

Jejich celkový počet skýtá 49 RVP, které se dělí do různých kategorií a označují velkými písmeny podle druhů vzdělání.

Obsahují takzvané kurikulární dokumenty, které se liší podle jejich úrovně na státní a školní. Na státní úrovni jsou obsaženy v podobě Národních programů a Rámcových vzdělávacích programů. A na školní úrovni zpracované v podobě Školních vzdělávacích programů, které si tvoří škola sama.

Umožňuje školám samostatně vytvářet požadavky pro daný obor a z nich vyplývající profil absolventa. Vyjadřuje kvality, jimiž by měl disponovat absolvent dané školy poté, co zdárně dokončí studium a získá příslušný právní doklad.²³ Dokumenty vymezují jen dané výstupy, ale pedagogická realizace je ponechána na samotných školách.

„RVP jsou zpracovány pro obory vzdělání zařazené v nové soustavě oborů vzdělání. Pro každý obor vzdělání existuje jeden RVP.“²⁴

Žák musí být připraven na potřebu celoživotního vzdělávání a přizpůsobení se aktuálním potřebám společnosti.

4.1 Charakteristika školního vzdělávacího programu

Jedná se o dokumenty vycházející z Rámcového vzdělávacího programu (RVP) pro daný obor, podle kterých se uskutečňuje vzdělávání na určité škole.

²² RVP pro střední odborné vzdělávání [online]. [cit. 2017-03-27].

²³ PRŮCHA, Jan. aj. *Pedagogický slovník*. 5. vyd. Praha: Portál, 2008. s. 182.

²⁴ RVP pro střední odborné vzdělávání [online]. [cit. 2017-03-27].

Školní vzdělávací program (ŠVP) je zásadním pedagogickým dokumentem školy, jehož prostřednictvím se ve škole realizuje vzdělávání v daném oboru vzdělání.²⁵

Tvorba školních vzdělávacích programů vycházela z kurikulární reformy, která umožnila školám vycházet z aktuálních potřeb společnosti. Při jejich tvorbě se vycházelo z představ školy na požadovanou úroveň vzdělání žáka po ukončení studia. Jedná se o požadavky na žáka po stránce jak odborné, tak i společenské, komunikační, občanské a mnoha dalších. K. vypracování ŠVP se používají manuály

„Náročnost je spojena s projektováním dlouhého časového úseku (až devítiletého) a se skutečností, že je vytvářen realizační projekt tak složitého komplexního a dynamického procesu, jakým je vyučování.“²⁶

Nový systém tvorby školních vzdělávacích programů umožňuje škole zmodernizovat způsob výuky a lépe žáka připravit pro život.

Školy mohou volit takové vyučovací předměty s celkovou časovou dotací, která předpokládá získání požadovaných schopností a dovedností pro daný obor.

Pro posouzení rozdílů Školních vzdělávacích programů (ŠVP) několika škol, které umožňují studium oboru kadeřník, jsem zjistila, že se vyskytují odlišnosti v některých vyučovacích předmětech i v celkových časových dotacích.

Rozdíly se vyskytovaly v celkovém počtu hodin v daných ročnících nejen všeobecně vzdělávacích předmětů, v odborných předmětech, ale i v odborném výcviku.

Školní vzdělávací program je veřejně přístupný na školních webových stránkách.

Rodiče i žáci jsou tak dopředu informováni, v jakých předmětech bude vyučování probíhat. Mohou tedy zvolit školu, která bude lépe vyhovovat jejich představám. Důležitým úkolem při spolupráci rodiny a školy je zajištění dostatečné podpory a pomoci při výchově dětí a poskytnutí informací o specifických výchovných možnostech, cílech výchovy, úkolech

²⁵ *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání pro obor vzdělání: 69-51-H/01 Kadeřník*, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2007. s. 55.

²⁶ PRÁŠILOVÁ, Michaela. *Kurikulum a jeho tvorba II 1.vyd.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. s. 35.

a prostředcích rozvíjení jejich výchovné činnosti.²⁷ Vyučující vedou žáky k trpělivé a systematické práci. Vhodně volenou motivací přispívají k tomu, aby získali správné pracovní návyky a kladný vztah ke zvolenému oboru. Učitel působí kromě jiného i jako příklad dospělého člověka v kladném slova smyslu, zejména svými postoji, vyspělostí, mravními zásadami.²⁸

Realizace ŠVP umožňuje školám se specifikovat a tím se odlišit od ostatních škol.

Vzdělávací program umožňuje získat všeobecné a odborné vědomosti a manuální a intelektové dovednosti a tím připravuje kvalifikované pracovníky pro výkon povolání kadeřníka, kteří budou schopni uplatnit své odborné vzdělání především při provádění profesionálních kadeřnických služeb ve středně velkých i malých provozovnách a salonech a v živnostenském podnikání.

Základním cílem vzdělávacího programu je propojení získaných vědomostí, dovedností a postojů ve výše uvedených oblastech, které umožní dobré uplatnění na trhu práce a při řešení konkrétních problémů a situací. Vzdělávací program, který vychází a byl přijat „*Standard středoškolského odborného vzdělávání, který je základním dokumentem pro přípravu vzdělávacích programů v odborném školství.*“²⁹ K důležitým výchovným cílům patří odpovědnost, spolehlivost, samostatnost, kvalita práce, dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, spolupráce.

Požadavky sociálních partnerů příslušné odbornosti ovlivňují výsledný obsah vzdělávání. Obecným cílem učebního programu je připravit pracovníka pro vykonávání povolání, případně aby byl schopen se přizpůsobit měnícím se požadavkům a podmínkám ve společnosti.

4.2 Anotace předmětů a ŠVP konkrétní školy

Kód a název oboru vzdělání: 69-51-H/01

²⁷ GRECMANOVÁ, Helena, *Obecná pedagogika 2*. 2.vyd. Olomouc: Hanex, 2003. s. 22.

²⁸ KANTOROVÁ, Jana. aj. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky I*. Olomouc: Hanex, 2008. s. 192.

²⁹ PRŮCHA, Jan. aj. *Pedagogický slovník*. 5.vyd. Praha: Portál, 2008. s. 296.

Název ŠVP: Kadeřník

Dosažený stupeň vzdělání: střední vzdělání s výučním listem

Délka a forma studia: 3 roky v denní formě vzdělávání

Podmínky pro přijetí ke vzdělávání:

- úspěšné ukončení základního vzdělání,
- zdravotní způsobilost uchazeče stanovena vládním nařízením,
- splnění kritérií přijímacího řízení stanovených pro daný školní rok.

Pro obor kadeřník jsou vztyčnými předměty, které jsou výchozí pro získání odborných znalostí a dovedností jsou odborné předměty Materiály, Technologie a Odborný výcvik, proto se jejich anotacemi budu zabývat.

„Vyučovací předmět, který je součástí odborné profesionální přípravy v odborném vzdělávání.“³⁰

Předmět Materiály

Cílem je v rámci vymezeného obsahu poskytnout žákům ucelený systém poznatků o materiálech.

Žáci se v průběhu studia teoreticky i prakticky seznamují s používanými přípravky, jejich složením a využitím podle individuálních potřeb a vlastností vlasů, na kterých je prováděn konkrétní úkon. Naučí se používat technické vybavení kadeřnických salonů, uplatňovat zásady BOZP (bezpečnosti a ochrany zdraví při práci) a dodržovat hygienické předpisy při své práci.

Předmět Technologie

Vymezuje obsah, který poskytuje žákům vědomosti o technologických postupech a praktické dovednosti pro tvorbu účesů. Podle individuálních požadavků a podmínek uplatňují technologické postupy konkrétních úkonů.

³⁰ PRŮCHA, Jan. aj. *Pedagogický slovník*. 5.vyd. Praha: Portál, 2008. s. 287.

Žáci se teoreticky a prakticky seznámí s technickým vybavením kadeřnických provozoven a osvojí si dovednosti potřebné pro poskytování kadeřnických služeb. Naučí se dodržovat zásady BOZP a zdravotně-hygienické předpisy.

Odborný výcvik

Cílem je připravit profesně zdatné pracovníky, kteří budou schopni odborně poskytovat kadeřnické služby jak v pánském, tak v dámském kadeřnictví. Během studia se naučí používat správné technologické postupy při použití vhodných materiálů a zvolit takovou úpravu vlasů, která je v souladu s typem zákazníka. Sledují vývoj módních trendů a zdokonalují své dovednosti.

Předpokladem přijetí uchazeče ke vzdělávání ve střední škole je rovněž splnění podmínek zdravotní způsobilosti pro daný obor vzdělání. K posouzení zdravotního stavu uchazeče je způsobilý příslušný registrovaný praktický lékař.

Způsob ukončování vzdělávání a potvrzení dosaženého vzdělání

Vzdělávání se ukončuje novou závěrečnou zkouškou, která se skládá z písemné zkoušky, ústní zkoušky z odborných a některých všeobecně vzdělávacích předmětů a z praktické zkoušky z odborného výcviku. Týká se obecně všech zkoušek, kterými se ukončuje studium příslušného typu a stupně.³¹

Součástí praktické zkoušky je samostatná práce – téma společenský účes s použitím vlastnoručně vyrobené ozdoby s dokumentací a podrobným technologickým popisem. Dále žák zhotoví vylosované úkony spolu se samostatnou prací před komisí. Délka praktické zkoušky je jeden pracovní den.

Organizace výuky

Výuka je organizována v týdenních cyklech. Teoretické vyučovací předměty probíhají ve třídách a v odborných učebnách školy. Odborný výcvik se koná ve školním kadeřnictví nebo na odloučeném pracovišti. Realizace výuky se uskutečňuje prostřednictvím konkrétních

³¹PRŮCHA, Jan. aj. *Pedagogický slovník* 5.vyd Praha: Portál, 2008. s. 311.

metod a forem výuky a jsou voleny s ohledem na obsah konkrétního učiva a výsledky vzdělávání, kterého se má dosáhnout.

K procvičování a upevňování učiva se využívají různé formy ústních, písemných a praktických cvičení, soutěže a projekty. Velký důraz je kladen na vytváření mezipředmětových vazeb, které umožňují vzájemné propojení učiva. Součástí výuky jsou besedy s odborníky, návštěvy výstav, odborné exkurze, soutěže, skupinové projekty a různé formy zapojení žáků do prezentačních akcí školy.

Praktické vyučování umožňuje žákům využití teoretických poznatků v praxi, ověření a rozšíření odborných vědomostí.

Praktická vyučování v prvním ročníku spočívá převážně v instruktážních metodách výuky, kdy si žáci poté vodí modely a na nich provádějí předvedenou instruktáž. Druhý a třetí ročník pracuje na zákaznících

II. PRAKTICKÁ ČÁST

**Učebnice odborného výcviku
pro kadeřnice**

ÚVOD

Vážení čtenáři,

součástí Vašeho studia oboru kadeřník je předmět „Odborný výcvik.“ V následujícím textu získáte podrobné znalosti o kadeřnických úkonech, které jsou součástí Vašeho studia a nezbytné pro výkon daného povolání.

V celém dalším učebním textu bude pojednáváno o profesi kadeřnice v ženském rodě. Je to z toho důvodu, že drtivá většina absolventů oboru jsou dívky, i když se zájem hochů postupně zvyšuje.

Při průzkumu na vybraném středním odborném učilišti oboru kadeřník jsem zjistila, že žáci v odborném výcviku téměř nikdy nepracují s učebnicí a s odbornou dokumentací pracují jen občas. Výsledkem průzkumu u žáků bylo i to, že získané vědomosti si nemají příliš možnost sami ověřit pomocí učebnice. Na základě těchto zjištění jsem se rozhodla chybějící učební text vytvořit.

Cílem učebního textu je získání přehledných informací o učivu, které jsou obsahem předmětu Odborný výcvik a nutnou učební pomůckou pro práci ve vyučování jak pro učitele, tak pro žáky. První část je zaměřena na úvod do oboru, který Vás seznámí s povoláním kadeřnice a požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví kadeřnice a druhá část učebnice se zabývá vodovou ondulací.

Učebnice obsahuje na konci každé kapitoly shrnutí a také kontrolní otázky, na kterých si můžete zvládnutí učiva ověřit.

Učivo je uspořádáno tak, aby umožnilo přehledné informace dle jednotlivých cílů uvedených na začátku kapitoly. Pojmy k zapamatování slouží k upozornění na nové výrazy, které souvisí s daným tématem a měly by být součástí terminologie každého odborníka.

V případě samostudia Vám slouží pojmy k zamyšlení nad jejich významem. Ve výuce k diskusi a objasnění jejich významu. Učebnice poskytne základní znalosti o daných úkonech a popisu jejich provedení, které jsou podmínkou zvládnutí odborně provedené práce.

Předpokládaný čas zvládnutí každého tématu je 6 hodin. V odborném výcviku se jedná o jeden učební den.

Problémem každé odborné učebnice je především skutečnost, že vlivem vývoje oboru je nutné učebnice neustále aktualizovat.

Proto každý odborník kadeřnického oboru musí mít na paměti, že neustálý vývoj oboru i výrobků, s kterými pracuje, vyžaduje, aby se neustále vzdělával v rámci odborných školení a kurzů. Další možností rozšiřování si odborné kvalifikace je také vizážistika, typologie, maskérství. Po vyučení si můžete také zvýšit svou kvalifikaci absolvováním nástavbového studia v oboru Vlasová kosmetika nebo Podnikání v oboru, která se ukončuje absolvováním maturitní zkoušky. Firmy zabývající se výrobou vlasové kosmetiky pořádají odborné semináře, které Vám také umožní být v souladu s módním trendem.

Přeji Vám mnoho úspěchů ve studiu.

5 POVOLÁNÍ KADEŘNICE

Cíle

Po prostudování této kapitoly budete umět:

- *charakterizovat práci kadeřnice,*
- *znát požadavky na povolání kadeřnice,*
- *vysvětlit předpoklady pro výkon profese kadeřnice,*
- *určit na jakou oblast se povolání kadeřníka zaměřuje.*

Průvodce studiem

Při vlastním studiu textu Vám bude umožněno se nad některými údaji se zamyslet, zapsat si vlastní názor na papír, případně jej prodiskutovat ve skupině a pak teprve pokračovat dál.

5.1 Vymezení profese

Povolání kadeřnice je sice velice tvůrčí, zajímavé, ale i náročné povolání, které vyžaduje být po odborné i teoretické stránce způsobilý, ale také mít schopnost naslouchat a plnit přání zákazníků. Kadeřnice pracuje v oblasti služeb, ve které plní konkrétní přání každého zákazníka. Je to hlavní důvod, proč se musí kadeřnice orientovat na osobnost zákazníka mnohem více než v jiných profesích.³²

V současné době jsou kadeřnice připravovány pro výkon profese v oblasti pánských i dámských činností dohromady.

Zamyslete se

V čem si myslíte, že je obor kadeřník zajímavý a proč jste se jej rozhodli studovat. Svoje důvody si napište a prodiskutujte navzájem mezi sebou.

³² HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*. 1. vyd. Praha: Europa-Sobotáles, 2005. s. 10.

5.2 Profesní požadavky a předpoklady

Nároky na pracovníka, který vykonává kadeřnickou profesi, jsou sice velké, ale možnosti uplatnění ve sféře služeb je široké a spokojenost zákazníka je jistě dobrým vynahrazením vynaložených sil při získávání praktických a manuálních dovedností.

Kadeřnice umí využívat vhodné technologické postupy a realizovat je, přichystat si pracoviště, zvolit a využívat vhodné nástroje, prostředky a preparáty.³³

Kromě odborných znalostí musí mít znalosti v oblasti psychologie, poradenství, mít estetické cítění a v neposlední řadě i zájem o samotný obor. Velmi podstatné také je, aby kadeřnice zjistila přání zákaznice a byla schopná vysvětlit návrhy účesů. Musí se umět orientovat v aktuálních módních trendech i ovládat hlavní zásady návrhů účesů.

Profese kadeřnice je nejen velmi náročná po odborné stránce, ale i po stránce fyzické. Při volbě povolání se musí zohledňovat i zdravotní způsobilost.

Všechny výše uvedené předpoklady a jistě i mnoho dalších jsou podmínkou pro kvalitní vykonávání práce kadeřníka. Kadeřnice je schopná zhodnotit diagnózu vlasů a vlasové pokožky a na základě těchto znalostí rozlišovat jaké úkony může na zákazníkovi provádět.

Mezi nezbytné požadavky v profesi kadeřnice je práce s malou i velkou technikou a dodržování předepsaných zásad bezpečnosti a hygieny.

5.3 Oblast zaměření kadeřnic

Kadeřnice poskytuje služby zaměřující se na výkon kadeřnických činností.

Absolvent najde využití v povolání kadeřnice při poskytování profesionálních kadeřnických služeb ve středně velkých i malých provozovnách, studiích i salonech. Užití mohou nalézt i v příbuzných oborech a najít a uplatnit se při prodeji vlasové kosmetiky nebo ve vlásenkářství.³⁴ Mohou být v pracovním poměru jako zaměstnanci, nebo mohou soukromě podnikat jako OSVČ (osoby samostatně výdělečně činné).

³³ HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*. 1. vyd. Praha: Europa-Sobotáles, 2005. s. 10.

³⁴ Střední odborná škola obchodu a služeb. *Kadeřník* [online]. SOŠ Štursova 14, 2017

Kadeřnice je schopna zhotovit dámské, pánské a dětské účesy vhodně zvolenými technologickými postupy, na základě diagnózy, v souladu s individuálními přáními zákazníka, estetickými požadavky, módními trendy, bezpečnostními a hygienickými předpisy. Provede kvalifikovaně chemické úpravy vlasů - barvení, odbarvení, preparace a melírování. Bude poskytovat poradenské služby z hlediska ošetřování vlasů a návrhu na konečnou úpravu vlasů do módního účesu. Dále je schopna vytvářet složitější účesy s různým stupněm náročnosti k rozličným společenským příležitostem a na soutěže.

Kadeřnice volí a používá přípravky v souladu s technologickými postupy:

- vhodně volí přípravky podle jejich vlastností a možností použití,
- bezpečně manipuluje s přípravky a volí vhodné podmínky a způsoby jejich uskladnění,
- dodržuje správné dávkování přípravků a způsoby bezpečné likvidace po skončení jejich životnosti,
- sleduje průběžně nabídku nových přípravků a možnosti jejich použití a vhodným způsobem je doporučuje zákazníkům,
- motivuje zákazníka k nákupu přípravků odborným zdůvodněním potřeb péče o vlasy.

Shrnutí

Povolání kadeřnice je sice velice tvůrčí, zajímavé a náročné povolání, které vyžaduje být po odborné i teoretické stránce způsobilý, ale také mít schopnost naslouchat a plnit přání zákazníků. V současné době jsou kadeřnice připravovány pro výkon profese v oblasti pánských i dámských činností kadeřnických služeb společně.

Nároky na pracovníka, který vykonává kadeřnickou profesi, jsou sice velké, ale možnosti uplatnění ve sféře služeb je široká a spokojenost zákazníka je jistě dobrým vynahrazením vynaložených sil při získávání praktických a manuálních dovedností.

Profese kadeřnice je nejen velmi náročná po odborné stránce, ale i po stránce fyzické. Absolvent se uplatní v povolání kadeřník při poskytování profesionálních kadeřnických služeb ve středně velkých i malých provozovnách, studiích i salonech. Uplatnění mohou nalézt i v jiných oblastech, mohou poskytovat prodej vlasové kosmetiky, nebo pracovat

v oblasti vlásenkářství. Mohou být v pracovním poměru jako zaměstnanci, nebo také soukromě podnikat jako OSVČ.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Charakterizujte povolání kadeřnice.
2. Vyjmenujte alespoň 3 oblasti, které jsou předpokladem pro kvalitní práci kadeřnice.
3. Proč je důležité v profesi kadeřnice umět komunikovat se zákazníkem?
4. Do jaké oblasti hospodářství spadají kadeřnické salóny, provozovny?

Pojmy zapamatování

- profesní zaměření,
- výkon profese,
- hygienické a bezpečnostní požadavky,
- technologické postupy,
- módní trendy,
- poradenství.

6 DODRŽOVÁNÍ BEZPEČNOSTNÍCH A HYGIENICKÝCH PŘEDPISŮ

Cíle

Po prostudování této kapitoly budete umět:

- znát obecné požadavky na dodržování hygienických a bezpečnostních požadavků pro kadeřníky a ochrana zdraví kadeřnice,
- popsat obecné požadavky na provozovnu,
- znát péči o nástroje a pomůcky.

Důležité

Mít dostatečné znalosti o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci umožní kadeřnici se vyvarovat takovým situacím, které způsobí nenávratné škody na zdraví i majetku, proto následujícímu textu věnujte patřičnou pozornost

6.1 Obecné požadavky na dodržování bezpečnosti a hygieny

Důležitým předpokladem pro výkon kadeřnických služeb je dodržování hygienických požadavků a bezpečnosti práce.

Dezinfekce v obecném slova smyslu znamená zneškodnění choroboplodných zárodků.³⁵ V kadeřnictví se využívají různé způsoby dezinfekce. Důvodem používání dezinfekčních prostředků je prevence proti přenášení nepřímé infekce.

Mezi fyzikální postupy patří:

- vyvaření,
- spálení (použitých papírových límců, ubrousků),
- sterilizátor,
- žehlení.

³⁵ HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*, 1.vyd. Praha: Europa-Sobotáles 2005. s. 10.

Chemické postupy:

- virus deaktivizující substance,
- speciální hotové přípravky.

Hygiena znamená dodržování předepsaných zásad, které pomohou vyvarovat se infekčním nemocem. Nedílnou součástí hygieny pracovníka je udržování čistoty rukou pracovního náradí, pomůcek i celého pracoviště.

Zákazníkům s nakažlivými nemocemi nebo u kterých se vyskytne přenosná kožní nemoc, také v případě, kdy se u zákazníka vyskytnou vši, nemohou jim být v kadeřnických provozovnách poskytnuty služby. Nedílnou součástí zajištění ochrany zdraví pracovníků i zákazníků se vztahuje i pro pracovníky, kteří jsou práce neschopnými a nesmí tudíž vykonávat práci.

Pokud kadeřnice poskytne služby, infikovanému zákazníkovi, je nutné všechny předměty, s kterými přišel do styku, dezinfikovat.

6.2 Ochrana zdraví kadeřnice

Práce kadeřnice je fyzicky náročná a každodenní stání na nohou a držení rukou v nepřírozené poloze vyžaduje dobrou tělesnou zdatnost. Nejvíce pozornosti by se mělo věnovat zádům, krční páteři i dolním končetinám. K bolestem zad nejvíce přispívá nesprávné držení těla a špatné návyky.³⁶

Kadeřnice by měla dbát při práci na tyto požadavky:

- mít na zřeteli správný postoj,
- nošení pracovní obuvi,
- vyhýbat se zvedání těžkých předmětů,
- pěstovat některé sporty, které mají blahodárný vliv na páteř a ploténky jako jsou plavání, jízda na kole,
- cvičit zádovou gymnastiku,
- dbát na vyváženost pohybu,

³⁶ HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*, 1.vyd. Praha: Europa-Sobotáles 2005. s. 17.

- nošení zdravotnické obuvi,
- dává nohy často do vyvýšené polohy,
- dbát zvýšenou pozornost při práci s chemickými látkami,
- dodržovat ochranu pokožky před chemickými látkami,
- používání ochranných pomůcek a prostředků.

6.3 Obecné požadavky na provozovnu

Osvětlení:

Denní nebo umělé musí být dostatečné.

V zorném poli zaměstnance nesmí být lesklé předměty a okenní tabule.

Větrání:

Přirozené nebo umělé.

Podlahy:

Hladké a dobře omyvatelné a beze spár.

Nábytek:

Dobře omyvatelný.

Stěny:

Omyvatelné do výšky 180 cm.

6.4 Péče o nástroje a pomůcky

Na kadeřnické nástroje a pomůcky jsou kladeny speciální hygienické požadavky. Kadeřník udržuje všechny pomůcky a nástroje v čistotě. Na každého zákazníka používá čisté ochranné prádlo.

Požadavky na pracovní nástroje:

- šetrné k vlasům a pokožce,
- musí se snadno čistit,
- odolné proti dezinfekci
- dobře se držet v ruce,
- musí vydržet každodenní namáhání.

V kadeřnických provozovnách:

- je nutné mít čisté ručníky a jiné prádlo oddělené od použitých,
- použité prádlo se musí vždy usušit na vyhrazeném místě mimo provozovnu a uložit na místo, které je k těmto účelům určeno,
- na každého zákazníka musí být vždy použité čisté prádlo nebo jednorázových materiálů.

Každá provozovna kadeřnictví musí mít vypracovaný provozní řád schválený Krajskou hygienickou stanicí a jejími předpisy se řídit.

Shrnutí

Důležitým předpokladem pro výkon kadeřnických služeb je dodržování hygienických požadavků a bezpečnosti práce. V kadeřnictví se využívají různé způsoby dezinfekce.

Patří mezi ně fyzikální a chemické postupy. Nedílnou součástí hygieny pracovníka je udržování čistoty rukou pracovního náradí, pomůcek i celého pracoviště. Práce kadeřnice je fyzicky náročná a každodenní stání na nohou a držení rukou v nepřírozené poloze vyžaduje dobrou tělesnou zdatnost.

Požadavky na provozovnu se týkají osvětlení, větrání, nábytku a podlahy. Kadeřnice udržuje všechny pomůcky a nástroje v čistotě. Na každého zákazníka musí používat čisté ochranné prádlo.

Kontrolní otázky a úkoly

Vysvětlete pojem dezinfekce.

Vysvětlete pojem hygiena.

V čem spočívá ochrana zdraví zaměstnance?

Jaké jsou požadavky na vybavení provozovny a údržbu nástrojů?

Pojmy zapamatování

- dezinfekce,
- hygiena,
- bezpečnost.

7 VODOVÁ ONDULACE JEJÍ PODSTATA A DRUHY

Cíle

Po nastudování textu budete umět:

- vysvětlit v čem spočívá podstata vodové ondulace,
- určit pomůcky k vodové ondulaci,
- vyjmenovat druhy vodové ondulace.

Důležité

Vodová ondulace je jednou ze základních technik úpravy vlasů, proto se snažte pozorně nastudovat následující text.

7.1 Podstata vodové ondulace

Vodová ondulace je dočasná tvarová technika úpravy vlasů zamokra.³⁷ K jejímu rozšíření došlo zkracováním vlasů a příchodem trvalé ondulace. Vlasy se po trvalé ondulaci musely upravit a k tomu se nejvíce využívala technika vodové ondulace.

Podmínkou zpracování vlasů do určitého tvaru je dočasné odstranění pevnosti a pružnosti vlasů. K tomu může dojít působením vody respektive umytím vlasů.

V kortexu se uvolní vodíkové můstky a na základě toho dochází k dočasné ztrátě pružnosti vlasu.³⁸ Vlasy jsou poddajné a s pomocí natáčky, kroužků, vln, kulatého kartáče a horkého vzduchu se vlasy tvarují.

Vysušením získává vlas své původní vlastnosti, mezi které patří pružnost. Vlasy si dočasně zachovají tvar, který jim byl dán za mokra. Tvar vlasů působením vlhka a dalších vlivů postupně povoluje.

³⁷ POLÍVKA, Ladislav. aj. *Technologie I, 4.vyd. Praha: Informatorium, 2003. s. 55.*

³⁸ POLÍVKA, Ladislav. aj. *Technologie I, 4.vyd. Praha: Informatorium, 2003. s. 55.*

7.2 Pomůcky a prostředky k vodové ondulaci a ochranné prádlo

Hřebeny:

- řídkozubé k rozčesávání před umytím a po umytí a k regeneraci,
- univerzální k rozčesávání a tvorbě pokládané vlny,
- hřeben s jehlou k oddělování pramenu k natáčení,
- tupírovací hřeben s krátkými a dlouhými zuby,
- vidličky ke konečné úpravě účesu.

Natáčky:

- celoplastové,
- drátěné natáčky s kartáčovým nástavcem,
- potažené kovové natáčky,
- používají se k tvarování vlasů, které se upínají pinetkou.

Kartáče

- kartáče k tvarování vlasů různých průměrů,
- kartáče k rozčesávání,
- ploché kartáče,
- kulaté nebo polokulaté kartáče s řídce osázenými štětinami k foukané ondulaci,
- používají se k česání a vysoušení vlasů a jsou různé druhy,
- liší se štětinami, které mohou být z plastu, z přírodních štětín nebo drátěných štětín.

Pinetky k upevňování natáček a kroužků.

Sít'ky se používají k ochraně natočených vlasů při sušení.

Přístroje k sušení vlasů jsou sušící helma, ruční vysoušeč vlasů, infrazářivý přístroj, klimazon.

Tužidla a laky ke ztužení účesu.

Ochranné prádlo:

- ručník k mytí vlasů,
- velká a malá pláštěnka.

7.3 Druhy vodové ondulace

- kroužkování- pomocí prstů,
- natáčení vlasů na natáčky,
- pokládána vlna,
- sušení vlasů do tvaru účesu- foukaná,
- sušení vlasů pomocí prstů,
- foukaná vlna
- splétání do ruliček a copánků,
- kombinace různých technik.

Shrnutí

Vodová ondulace je dočasná tvarová technika úpravy vlasů zamokra.

Podmínkou zpracování vlasů do určitého tvaru je dočasné odstranění pružnosti a pevnosti vlasů. K tomu může dojít působením vody, respektive umytím vlasů. Vlasy se stanou poddajné a snadno tvarovatelné pomocí tlaku a použitím například natáčky.

Vysušením získává vlas své původní vlastnosti, mezi které patří pružnost. Mezi pomůcky patří hřebeny, kartáče, síťka, pinetky, natáčky, ruční vysoušeč a sušící helma. Do vodové ondulace patří kroužkování, natáčení na natáčky, pokládána vlna, foukaná, splétání do ruliček a copánků a kombinace různých technik.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Popište podstatu vodové ondulace.
2. Vyjmenujte pomůcky a nářadí k vodové ondulaci.
3. Vyjmenujte druhy vodové ondulace.
4. Urči fixační prostředky.
5. Vyber obrázek s účesem a urči u něj, jaká technika vodové ondulace byla použita.

Pojmy k zapamatování

- natáčky,
- vodová ondulace,
- pokládána vlna,
- kroužkování.

8 ZÁKLADNÍ NATÁČENÍ VLASŮ NA VODOVOU ONDULACI A PŘÍPRAVNÉ PRÁCE

Cíle

Po nastudování textu budete umět:

- znát přípravné práce k vodové ondulaci,
- zvolit správný průměr natáčky,
- umět postup práce natáčení vlasů na natáčky,
- rozlišit základní natáčení od natáčení do tvaru účesu.

Důležité

Jednou z nejvíce rozšířených technik vodové ondulace je natáčení vlasů na natáčky. Bez zvládnutí její techniky se jistě neobejdete, proto pozorně čtěte text a následně se věnujte jeho nácviku.

8.1 Přípravné práce před natáčením vlasů

Z umytých vlasů odstraníme přebytečnou vodu a zjistíme, jaký tvar účesu budeme tvořit na základě přání a také dle tvaru obličeje. Mokrý vlasy fixujeme pomocí tužidla.

Volba průměru natáčky:

Pokud zvolíme malý průměr natáčky, výsledný efekt je velká pružnost.

Velký průměr natáčky zajistí menší pružnost.

Průměrem natáčky se určuje pevnost a pružnost vln.

Při natáčení na natáčky je potřeba mít na zřeteli:

Mít správný úhel pramene při natáčení.

Správně upnutou pinetku ze zadní části natáčky, aby nevznikaly rýhy na vlasech.

Správný průměr pramene.

Úhel mezi pramenem vlasů a vlasovou pokožkou určuje objem plánovaného účesu.³⁹

³⁹HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*, 1 vyd. Praha: Europa – Sobotáles, 2005. s. 106.

8.2 Postup práce při natáčení na natáčky

Vlasy musí být sčesány a rovnoměrně rozloženy po hlavě. Pramen vlasů si oddělíme pomocí hřebene se špičkou, s ohledem na šířku natáčky a zvoleném účesu. Tloušťka pramene musí odpovídat průměru natáčky.

Oddělený pramen dobře pročešeme a držíme kolmo k hlavě. Natáčku přiložíme ke špičce vlasů a palcem ji uhlazujeme, aby se nezalomila, a oběma rukama současně točíme vlasy na natáčku.

Důležitou zásadou pro správné natočení vlasů je, že pročesané vlasy odděleného pramínku držíme při natáčení ve stále stejném úhlu od pokožky, přiložením natáčky úhel neměníme.⁴⁰

Natočenou natáčku upneme pinetou tak, aby byla zespodu natáčky. Po natočení všech partií hlavy přiložíme na vlasy síťku a usušíme vlasy pomocí helmy na sušení nebo klimazonu.

Obr. 1. Natáčení vlasů.^{41, 42}

8.3 Základní natáčení a natáčení do tvaru účesu

Směr kladení natáček je podstatný pro budoucí účes. Za základní natáčení vlasů na natáčky je považováno především směřování všech natáček na horních partiích zpredu dozadu, kdy prameny natáčíme směrem od čela dozadu a boční partie směrem dolů.

Mezi další možnosti řadíme natáčení na pěšinku, do vln a další.

⁴⁰ POLÍVKA, Ladislav. aj. *Technologie I*, 4.vyd. Praha: Informatorium, 2003. s. 65.

⁴¹ HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*, 1. vyd. Praha: Europa – Sobotáles, 2005. s. 106.

⁴² POLÍVKA, Ladislav. aj. *Technologie I*, 4. vyd. Praha: Informatorium, 2003. s. 68.

Shrnutí

Umyté vlasy jsou připraveny k natáčení vlasů na natáčky. Průměrem natáčky se určuje pevnost a pružnost vln. Pokud určíme malý průměr natáčky, výsledný efekt je velká pružnost.

Oddělíme si pramen vlasů pomocí hřebene se špičkou a podle šířky natáčky a podle předem zvoleného účesu. Tloušťka pramenu musí odpovídat průměru natáčky. Oddělený pramen dobře pročešeme a držíme kolmo k hlavě.

Natáčku přiložíme ke špičce vlasů a palcem ji uhlazujeme, aby se nezalomila, a oběma rukama současně točíme vlasy na natáčku. Natočenou natáčku upneme pinetou tak, aby byla zespodu natáčky. Po natočení všech partií hlavy přiložíme na vlasy síťku a usušíme vlasy pomocí helmy na sušení nebo klimazonu. Směr kladení natáček je podstatný pro budoucí účes.

Rozlišujeme základní natáčení a natáčení do tvaru účesu.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Popište přípravné práce k natáčení vlasů.
2. Jaký význam má volba průměru a velikosti natáček?
3. Popiš postup práce při natáčení vlasů na natáčky.
4. Uveď alespoň 2 typy technik natáčení vlasů na natáčky.

Pojmy k zapamatování

- hřeben se špičkou,
- pramen vlasů.

9 KROUŽKOVÁNÍ VLASŮ PŘES PRSTY

Cíl

Po nastudování textu budete umět:

- *vyjmenovat techniky kroužkování,*
- *popsat pracovní postup kroužkování.*
- *vysvětlit v čem se liší výsledný efekt kroužkování.*

Důležité

Kroužkování Vám umožní zpracovat vlasy a jednoduchým způsobem vytvořit vlny, což je velkou výhodou, proto se snažte danou techniku dobře zvládnout. Kroužkování je osvědčeným a vyzkoušeným způsobem práce, jehož výsledkem jsou vlny a lokny.

Pomůcky ke kroužkování:

- hřeben se špičkou,
- pinetky,
- síťka na vlasy.

Typy kroužkování:

- kroužkování od pokožky,
- kroužkování do tvaru vlny,
- kroužkování od špiček vlasů.

Kroužkování od pokožky:

Vlasy kroužkujeme ve všech případech na mokrých vlasech.

Vlasy oddělíme hřebenem se špičkou o základně 2 krát 2 cm.

Pramen pečlivě pročešeme a držíme mezi palcem a ukazovákem.

Pramen musí být před natočením kolmo k hlavě.

Začínáme natáčet pramen kousek od hlavy obtáčením kolem prostředníčku.

Natočený pramen stáhneme z prstu a upneme pinetkou ve středu kroužku.

Stejně pokračujeme v řadách po celé hlavě.

Kroužkování od špiček vlasů:

Oddělený pramen stočíme prsty obou rukou od špiček do kroužku tak, aby se natočení pramene ukončilo u hlavy. Každý kroužek upneme pinetkou ve středu kroužku.

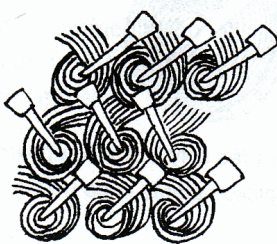
Kroužkování do tvaru vlny:

Kroužkování se provádí úplně stejně jako u kroužkování od pokožky hlavy. Technika kroužkování do tvaru vlny je založena na změně směru kroužku u každé řady. Velikost kroužku závisí na druhu vlasu a požadovaném účesu.

Výsledný tvar kroužkování je:

- u natočení vlasů od pokožky je výsledný efekt větší objem,
- u natočení od špiček vlasů je účes přiléhavější.⁴³

Na kroužkované vlasy přiložíme síťku a vlasy vysušíme.

Obr. 2. Kroužkování vlasů.⁴⁴

Shrnutí

Techniky kroužkování jsou: od pokožky, od špiček, do tvaru vlny. Kroužkování vlasů provádíme vždy na mokřích vlasech. Výsledný tvar u natočení vlasů od pokožky je více objemný. Výsledný tvar u natočení od špiček vlasů je menší objem. Na natočené vlasy přiložíme síťku a vlasy vysušíme.

⁴³ HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*, 1. vyd. Praha: Europa – Sobotáles, 2005. s. 105.

⁴⁴ POLÍVKA, Ladislav. aj. *Technologie I*, 4. vyd. Praha: Informatorium, 2003. s. 62.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Vysvětli význam kroužkování.
2. Vyjmenuj techniky kroužkování.
3. Popiš pracovní postup jednotlivých technik kroužkování.
4. Jaký je výsledný efekt kroužkování u kroužkování od hlavy, špiček?

Pojmy k zapamatování

- kroužkování,
- vlna,
- lokna.

10 KLADENÁ VLNA

Cíl

Po nastudování textu budete umět:

- vysvětlit v čem spočívá kladená vlna,
- popsat pracovní postup kladené vlny,
- vyjmenovat jaké možnosti kladení vln známe.

Důležité

Kladená vlna je sice obtížnější technikou vodové ondulace, ale pokud je provedena správně, je velmi u zákaznic oceňovaná a stále častěji využívaná v náročné účesové tvorbě. Jejímú nácviku proto věnujte dostatek času.

Kladená vlna se odborně nazývá ručně pokládaná vodová vlna. Využívá se při účesové tvorbě, vodové ondulaci. Jedná se o techniku, která je náročná na provedení, proto je potřeba jí ovládat. Provádí se pomocí prstů rukou a hřebene na mokrých vlasech.

Před vlastní tvorbou vln je podstatné, abychom zjistili přirozený růst vlasů. První vlna se směřuje buď doprava anebo doleva, přičemž se přizpůsobujeme přirozenému růstu vlasů.

Kladená vlna po celé hlavě se provádí tím způsobem, že se jedna řada vln směřuje jedním směrem a další řada odlišným směrem. K zpevnění vln se používají pinetky nebo speciální skřípce.

Hlavním znakem kladené vlny je:

- vlna tvořící půlkruh,
- směr střídající půlkruhové vlny
- pečlivě vytvořený oblouk vlny, která tvoří hranu vlny.⁴⁵

⁴⁵ HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*, 1. vyd. Praha: Europa – Sobotáles, 2005. s. 103.

Nácvik prstů kladení vln:

Položíme ruku na podložku a zvedneme dlaň nahoru a přitom se snažíme zvednout malík, prsteník a palec. Ruku máme ve statické poloze již bez opření o podložku.⁴⁶ Ruku se zvednutým zápěstím vracíme do výchozí polohy na podložce. Nácvik je nutné provádět několikrát.

Postup práce při tvorbě kladené vlny:

Rozdělíme si vlasy na pěšinku a vlasy sčeseeme tak, aby směřovaly ve směru růstu. Vlasy pečlivě pročešeme od kořínků. Pravou rukou provedeme náčes pramene hřebenem do půlkruhu směrem dozadu a pramen mírně nazvedneme, aby vznikla hrana vlny. Prostředníček přiložíme nad hranu pramene a ukazovák pod hranu vlny a prsty přitiskneme k sobě, abychom na vlasech vytvořili vlnu, přičemž sklápíme hřeben k hlavě a opatrně vysuneme z vlasů. Na výšce vlny závisí, zda bude vlna pevnější nebo volnější. Velmi nízká hrana způsobí, že jsou vlny příliš volné. Jednotlivé vlny na sebe navazují kolem týla. Vlasy zpevníme pinetkou, aby se vlna neporušila při sušení. Velmi důležité je u vln kvalitní navazování na předchozí vlnu. Druhá řada vln začíná přesně na opačnou stranu než předchozí řada. Konce vlasů se mohou nakroužkovat nebo jen vysušit. K sušení vlasů používáme síťku.

Obr. 3. Kladená vlna.^{47, 48}

⁴⁶ POLÍVKA, Ladislav. aj. *Technologie I*, 4.vyd. Praha: Informatorium, 2003. s. 70.

⁴⁷ HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*, 1. vyd. Praha: Europa – Sobotáles, 2005. s. 103.

⁴⁸ POLÍVKA, Ladislav. aj. *Technologie I*, 4. vyd. Praha: Informatorium, 2003. s. 69.

Shrnutí

Kladená vlna se označuje odborně ručně pokládaná vodová vlna. Využívá se při účesové tvorbě, vodové ondulaci. Jedná se o techniku, která je náročná na provedení, proto je potřeba ji ovládat. Provádí se pomocí prstů rukou a hřebene na mokrých vlasech.

První vlna se směřuje buď doprava anebo doleva, přičemž se přizpůsobujeme přirozenému růstu vlasů.

Hlavním znakem kladené vlny je: vlna tvořící půlkruh, směr střídající půlkruhové vlny, pečlivě vytvořený oblouk vlny, která tvoří hranu.

Důležitou součástí před samotným vytvářením vln je nácvik prstů kladení vln. Vytvořenou vlnu je nutné upevnit pinetkou, aby se neporušila při sušení vlasů.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Vysvětlete pojem kladená vlna.
2. Jakým způsobem se kladená vlna vytváří
3. Jak se provádí nácvik kladení vln?
4. Na čem závisí kvalita a pevnost vlny?

Pojmy k zapamatování

- kladená vlna,
- účesová tvorba,
- hrana vlny.

11 VLNY TVOŘENÉ VYSOUŠECÍM HŘEBENEM

Cíl

Po nastudování textu budete umět:

- znát pracovní postup tvoření vln,
- umět vyjmenovat pomůcky k tvoření vln.

Tvorba vln s použitím vysoušecího hřebene se provádí v podstatě stejně jako u vytváření kladených vln.

Vlny na vlasech tvoříme pomocí vysoušecího hřebene na mokrých vlasech, přičemž přihlížíme k přirozené tvárnosti vlasů. Vlasy dobře pročešeme od kořínku a pomocí hřebene vytvoříme náčes a přiložíme vysoušecí hřeben. Výsledná vlna je přirozenější než u pokládané vlny.

Obr. 4. Vlny tvořené vysoušecím hřebenem.⁴⁹

Pomůcky:

- vysoušecí hřeben,
- rovný hřeben.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Popište postup práce při tvorbě vlny.
2. V čem se liší pokládaná vlna od foukané vlny?

⁴⁹ HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*, 1. vyd. Praha: Europa – Sobotáles, 2005. s. 104.

12 TECHNIKY FOUKANÉ ONDULACE

Cíl

Po nastudování textu budete umět:

- znát druhy foukané ondulace,
- vyjmenovat pomůcky k foukané ondulace,
- znát technologický postup.

Důležité

Nejrozšířenější technika vodové ondulace je foukaná ondulace. Její správné provedení je podstatné pro kvalitu a trvanlivost účesu. Její nácvik je pro zvládnutí dané techniky nutný.

Foukaná ondulace umožňuje kadeřnici vytvarovat vlasy zvlněné, plastické i plošší účesy. Při foukané ondulaci se používají různé techniky.

Typy foukané ondulace:

- tvarováním u kořínků,
- tvarování vlasů po celé jejich délce i u konců vlasů,
- objemové foukání,
- tvarování účesu přes prsty.

U foukané ondulace je velmi důležité, aby byl vlas nejen u kořínku, ale i po celé délce dobře vysušený a vychladlý. V opačném případě vlas ztratí rychle svou pružnost a účes ztratí svůj tvar.

Kvalita foukané ondulace závisí na těchto faktorech:

- regenerace vlasů,
- použití fixačního přípravku,
- volba průměru kartáče,
- směr tvarování,
- tvarování u kořínků,
- dostatečné vysušení vlasů,
- kvalita a hustota štětín kartáčů.

Pomůcky k foukané ondulaci:

- kartáče různých průměrů,
- plochý kartáč,
- narovnávací kartáč,
- skřípce,
- elektrický vysoušeč vlasů,
- malá nebo velká pláštěnka.

Tvarování vlasů u kořínků:

Této techniky se používá pro vytvoření objemu vlasů, nebo pokud chceme některé partie ztvarovat. Pracujeme s plochým nebo půlkulatým kartáčem. Nejdříve se tvarují partie, u kterých je nutno zvětšit objem nebo vytvořit kulatý tvar hlavy nejčastěji v oblasti týlu a u pěšinky. V těchto partiích je důležité vysoušet vlasy proti směru růstu vlasů a zbytek vlasů ve směru jejich růstu.

Tvarování vlasů po celé jejich délce i u konečku:

Vlasy se tvarují podle velikosti kartáčů. Tvarují se do ruliček různých velikostí, které umožní dle určení jejich směru, tvarování vlasů do celistvého účesu, pomocí kulatých nebo půlkulatých kartáčů. Objemové foukání se zaměřuje zejména na vytvoření velkého objemu účesu. Průměr kartáče určuje míru objemu.⁵⁰ V zásadě platí, že čím větší kartáč, tím je větší objem, ale menší pružnost. Menší průměr kartáče umožňuje větší zvlnění, ale u hlavy jsou vlasy méně plastické.

Tvarování vlasů přes prsty:

Pokud si kadeřnice zvolí způsob tvarování vlasů přes prsty, je nutné se nejdříve seznámit s přirozeným růstem vlasů a před tvarováním zpevnit vlasy fixačním přípravkem. Pomocí prstů se tvarují vlasy do požadovaného směru. Zdůrazňují se také určité partie. Výsledek působí více přirozeně.

⁵⁰ HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*, 1. vyd. Praha: Europa – Sobotáles, 2005. s. 108

Postup práce při foukané ondulaci:

Mokrý vlasy rozdělíme křížovou pěšinkou od ucha k uchu přes temeno hlavy a od temene ke krčním partiím svisle na dvě poloviny. Od krčních partií oddělíme 3 cm široký pramen. Ze spodu pramene pomocí kartáče a horkého vzduchu tvarujeme vlasy u kořínků. Pomocí kartáče projíždíme pramen v jeho délce a špičky pramene tvarujeme točivým pohybem kartáče. Stejným způsobem postupujeme při foukání horních, předních i bočních partií.

Obr. 5. Foukaná ondulace a tvarování vlasů přes prsty⁵¹

Shrnutí

Foukaná ondulace umožňuje kadeřnici vytvarovat vlasy zvlněné, plastické i plošší účesy. Typy foukané ondulace: tvarování u kořínku, tvarování vlasů po celé jejich délce i u konečků, objemové foukání, tvarování účesu přes prsty.

U foukané ondulace je velmi důležité, aby byl vlas nejen u kořínku, ale i po celé délce dobře vysušený a vytvarovaný.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Vysvětli co je to foukaná ondulace.
2. Jaké typy foukané ondulace se používají?
3. Vyjmenuj pomůcky k vodové ondulaci.

⁵¹ HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*, 1. vyd. Praha: Europa – Sobotáles, 2005. s. 108.

Pojmy k zapamatování

- tvarování vlasů,
- objemové foukání,
- fixace vlasů.

13 KONEČNÁ ÚPRAVA A FIXACE VLASŮ

Cíl

Po nastudování textu budete umět:

- znát způsoby úpravy účesů po vodové ondulaci,
- vyjmenovat důvody neúspěchu vodové ondulace,
- vysvětlit pojem fixace
- znát důvod zpevnění vlasů pomocí fixačních přípravků.

Důležité

Správně provedená vodová ondulace umožňuje dát vlasům požadovaný tvar. Bez konečné úpravy účesu bychom se určitě také neobešli, proto je nutné znát následující techniky.

Vlasy, které byly natočeny na natáčky do tvaru účesu, je nutné zpracovat do konečného účesu tak, abychom mezery mezi jednotlivými prameny a pěšinky z natáčení zpracovali, tak aby nebyly vidět. Používáme k tomu kartáče. Změny v trendech účesů vyžadují, aby byla kadeřnice neustále o jejím vývoji informována a uměla přizpůsobit účes tvaru obličeje zákazníka. Typy účesů jsou ovlivňovány technikou a mírou česání a kartáčování vlasů po vodové ondulaci.

Úprava vlasů po vodové ondulaci:

- kartáčováním všemi směry s požitím jednoho nebo dvou kartáčů,
- tupírováním vlasů,
- česáním vlasů a tvarováním vlasů prsty.

Kartáčování vlasů všemi směry umožní, abychom odstranili pěšinky vzniklé po natočení vlasů na natáčky, kroužkováním nebo po foukané ondulaci. Než začne kadeřnice vlasy rozčesávat, měla by se přesvědčit o tom, zda jsou vlasy dostatečně vychladlé a suché.⁵²

Technika kartáčování se provádí pomocí jednoho nebo dvěma kartáči:

⁵² HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*, 1. vyd. Praha: Europa-Sobotáles, 2005. s. 109.

Kadeřnice musí mít k dispozici různé kartáče, které odpovídají kvalitě vlasů a dalším požadavkům.

Tupírování vlasů a česání vlasů do tvaru účesu je jednou z kadeřnických technik, která umožní zpevnění účesu u kořínků i v jejich délkách. Zajistí vytvoření většího objemu účesu.

Lépe se tupírují vlasy, které jsou různě dlouhé například sestříhané a mírně porézní tzn. poškozené buď mechanicky anebo chemicky. Rovné a stejně dlouhé vlasy se hůře tupírují.

Postup práce při tupírování vlasů:

Oddělíme úzký pramen vlasů a vyčešeme kolmo k hlavě tak, aby byly špičky vlasů vypnuté. Hřeben přiložíme asi 3 cm od pokožky hlavy a směrem ze spodní strany pramene vlasů vsuneme do vlasů. Opakovaným tahem hřebene směrem k pokožce vlasy tupírujeme, přičemž se hřebenem posouváme ve směru k nenatupírované části pramene. Po natupírování pramenů je nutné prameny uhladit. Přeložením pramene přes plochu dlaně jemným česáním povrchu pramene uhlazujeme pramen vlasů. Špičku pramene vtupírujeme do účesu, aby tvořil jednotný účes.

Obr. 6. Konečná úprava a fixace vlasů.⁵³

Důvody neúspěchu vodové ondulace:

Vlasy jsou před natočením suché, špatná volba velikosti natáčecí kroužků, vlny, průměru kartáče, široký nebo úzký pramen, špatné upnutí natáčecí kroužků, vlny, nedostatečně vysušený pramen.

⁵³ HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*, 1. vyd. Praha: Europa – Sobotáles, 2005. s. 109, 110.

Fixace vlasů umožní zpevnění účesu pomocí fixačních přípravků. K fixaci vlasů používáme tužidla a laky.

Tužidla se používají na mokré vlasy a laky ke zpevnění hotových účesů. Při tužení vlasů musíme volit množství přípravků dle délky a hustoty vlasů.

Lakujeme vlasy již při tupírování, abychom si při zpracování složitých účesu pramen zpevnily a lépe se nám tvořil účes. Vytvořený účes ještě nakonec přilakujeme. Při lakování předních partií přiložením ruky nad čelo zákazníka vytvoříme ochranu obličeje zákazníka. Při lakování udržujeme vzdálenost od vlasů asi 15 až 20 centimetrů.

Mezi další fixační přípravky patří také gel, vosk, pomáda, vlasový krém, sprej na vlasy.

Shrnutí

Konečnou úpravou vlasů rozumíme zpracování jednotlivých pramenů do jednotného a konečného účesu. Konečná úprava vlasů se provádí technikou kartáčováním, tupírováním, fixací vlasů.

Kartáčování vlasů všemi směry umožní, abychom odstranili pěšinky vzniklé po natočení vlasů na natáčky, kroužkováním nebo po foukané ondulaci.

Tupírování vlasů a česání vlasů do tvaru účesu je jednou z kadeřnických technik, která umožní zpevnění účesu u kořínků i v jejich délkách. Fixace vlasů umožní zpevnění účesu pomocí laku a tužidla.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Zdůvodni konečnou úpravu účesů po vodové ondulaci.
2. Vyjmenuj techniky konečné úpravy účesů.
3. Jaké znáš fixační přípravky a vysvětli, k čemu se používají?
4. Jaká jsou pravidla používání fixačních přípravků?

Pojmy k zapamatování

- konečná úprava účesu,
- tupírování,
- kartáčování,
- fixace vlasů.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala tvorbou učebního textu pro odborný výcvik oboru kadeřník, který vychází z odborných znalostí a zkušeností autorky i z dostupné odborné literatury.

Předpokladem kvalitní výuky je předkládat učivo tak, aby jej mohli žáci vnímat všemi smysly. Při plánování výuky se zvažuje proto mnoho specifíků, které kvalitu výuky do značné míry ovlivní. Cílem práce bylo zpracovat vybraný tematický celek jako učební text, který je součástí učiva v odborném výcviku oboru kadeřník tak, aby tvořil ucelený systém znalostí o technologických postupech a odborných pojmech.

Teoretická část se zabývala obecnými informacemi o studiu, možnostmi studia oboru a vstupních předpokladů studia daného oboru i způsobech uplatnění na trhu práce. V práci je zdůrazněn význam učebnic a z nich vyplývajících funkcí, které musí kvalitní učebnice plnit. Obsahem práce bylo vymezení školních vzdělávacích programu (ŠVP) daného oboru, srovnání a vysvětlení odlišností jednotlivých školních vzdělávacích programů (ŠVP).

V praktické části je rozpracován tematický celek v podobě učebního textu do jednotlivých témat tak, aby byly systematicky utříděny a jejich obsah splnil cíle uvedené na začátku textu. U čtenáře vzbuzují zájem o nabízený text a snaží se jej udržet v pozornosti. Značnou měrou přispívají k rozvoji schopností pracovat s textem a tím mají vliv na rozvíjení dovedností sami se vzdělávat nebo si již nabyté vědomosti upevnit a zvládat si získané poznatky ověřit. Učební text také rozvíjí dosavadní znalosti žáka, ovlivňuje utváření jeho postojů a hodnotového systému.

Pokud naplní učebnice všechny požadavky, jsou pak významným pomocníkem při učení. Na základě posouzení možností studia oboru kadeřník, kterých je několik, je zřejmé, že se studium neobejde bez kvalitních studijních materiálů, které vycházejí z anotací konkrétních odborných předmětů Technologie, Materiály a Odborný výcvik, a z kterých se při tvorbě učebního textu vycházelo.

Učební text tematického celku může poskytnout žákům dostatečně ucelený přehled o učivu a být vhodnou pomůckou pro učitele Odborného výcviku k přípravě na učební jednotku.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ČERVENKOVÁ, Iva. *Žák a učebnice: užívání učebnic na 2. stupni základních škol*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2010. 107 s. ISBN 978-80-7368-924-7.

GRECMANOVÁ, Helena, Drahomíra HOLOUŠOVÁ, Eva URBANOVSKÁ a Antonín BŮŽEK. *Obecná pedagogika II*. 1.vyd. Olomouc: Hanex, 1999. Edukace. 192 s. ISBN 80-85783-24-X.

HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*. 1.vyd. Praha: Europa-Sobotáles, 2005. 360 s. ISBN 80-867-0612-5.

KANTOROVÁ, Jana a Helena GRECMANOVÁ. *Vybrané kapitoly z obecné pedagogiky I*. Olomouc: Hanex, 2008. Vzdělávání. 246 s. ISBN 978-807-4090-240.

OBST, Otto. *Didaktika sekundárního vzdělávání*. 1.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. 195 s. Texty k distančnímu vzdělávání v rámci kombinovaného studia. ISBN 80-244-1360-4.

POLÍVKA, Ladislav, Helena KOMENDOVÁ, Václav PECH a Jiří VALÁŠEK. *Technologie 1 pro učební obor Kadeřník*. Praha: Informatorium, spol. s.r.o. 2003.

PRÁŠILOVÁ, Michaela a Eva ŠMELOVÁ. *Kurikulum a jeho tvorba II: studijní texty pro distanční vzdělávání* 1.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-802-4426-075.

PRŮCHA, Jan. *Učebnice: teorie a analýzy edukačního média: příručka pro studenty, učitele, autory učebnic a výzkumné pracovníky*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-859-3149-4.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 4., aktualizované vyd. [i. e. vyd. 5.]. Praha: Portál, 2008. 322 s. ISBN 978-807-3674-168.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika* 1.vyd. Praha: ISV, 1999. Pedagogika. 292 s. ISBN 80-858-6633-1.

Internetové zdroje:

Národní přiřazovací zpráva České republiky. [online]. 2011 [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/narodni-prirazovaci-zprava-ceske-republiky>

Rámcový vzdělávací program pro střední odborné vzdělávání. [online]. [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/ramcove-vzdelavaci-programy>

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání: 69-51-H/01 Kadeřník [online]. Národní ústav odborného vzdělávání: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2007 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/ramcove-vzdelavaci-programy>

Střední odborná škola obchodu a služeb: kadeřník [online]. SOŠ Štursova 14, 2017 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://www.stursovka.cz/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BOZP Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

OSVČ Osoba samostatně výdělečně činná

RVP Rámcový vzdělávací program

ŠVP Školní vzdělávací program

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Natáčení vlasů.	43
Obr. 2. Kroužkování vlasů.....	46
Obr. 3. Kladená vlna.	49
Obr. 4. Vlny tvořené vysoušecím hřebenem.	51
Obr. 5. Foukaná ondulace a tvarování vlasů přes prsty.....	54
Obr. 6. Konečná úprava a fixace vlasů.	57

Zdroj obrázků:

POLÍVKA, Ladislav, Helena KOMENDOVÁ, Václav PECH a Jiří VALÁŠEK. *Technologie 1 pro učební obor Kadeřník*. Praha: Informatorium, spol. s.r.o. 2003.

HÜLSKEN, Margot. *Příručka pro kadeřnice*. 1.vyd. Praha: Europa-Sobotáles, 2005. ISBN 80-867-0612-5.